

נאום במליאה – 13.11.13

חברי חברי הכנסת, אדוני ראש הממשלה,

אני מבקשת לשלוח מכאן תנחומים למשפחתו של טוראי עדן אטיאס בן ה-19 מנצרת עילית, ששרויה עכשיו באבל כבד. אני משתתפת בצערכם, ניחתה עליכם מכה נוראה, והלב יוצא אליכם. הרצח של עדן הוא נתעב וברוטאלי, אנחנו למודי אבדות ושכול, ולא נאיביים, אבל בכל זאת תמיד נישאת תפילה שהחלל הזה יהיה האחרון במעגל הדמים.

הדיון הזה התכנס לבקשתם של 40 חברי כנסת, ביוזמתו של ח"כ איציק שמולי שנטל על עצמו טיפול עמוק בסוגיית הדיור, תודה איציק.

אדוני רוה"מ, אני מודה שהצלחת לבלבל אותנו. מספרים שעלה לדוכן נואם אחרי משה סנה ומצא פתק "נימוק חלש, צריך להרים את הקול". אצלך זה דומה. ככל שרבות תנועות הידיים, כך הנימוק יותר חלש. 5 שנים אתה ראש ממשלה, יש גבול כמה אפשר להאשים את הממשלה הקודמת. יש גבול – סייבר, שאלת המלאי, אפקט מכפיל – מה כל זה קשור? כמה מילים?

ואנחנו מדברים על צורך אנושי קיומי לאיזושהי קורת גג במובן הכי בסיסי, כזו שתגן עלינו מפני השמש הקופחת בקיץ והגשם והקור בחורף, ארבע קירות, גג, מטבח, מקרר, כיור, שולחן שסביבו אפשר לאכול ארוחה, מיטה לישון בה בכל לילה, חיבור לחשמל ולמים.

הבסיס של החיים שלנו, לא אקסטרוות. לא חלומות מפוארים ויומרניים, לא מגדלים פורחים באוויר, סתם דירה.

מעולם לא נתנו מעטים כל כך, ובראשם אתה אדוני ראש הממשלה, הבטחות רבות ויומרניות כל כך, לרבים כל כך, וכשלו כל כך.

בראשית כהונתה של הממשלה הקודמת הבטחת, כיעד מרכזי שהצבת לעצמך, רפורמה ענקית שתוזיל דרמטית את מחירי הדיור.

חמש שנים אחרי, אלה הנתונים:

ב-2008 עוד היינו צריכים 103 משכורות של שכר ממוצע כדי לקנות דירה ממוצעת.

ב-2013 כבר נדרשו 135 משכורות כאלה.

12 שנות עבודה. זה נתון פיקטיבי, כי ב-12 השנים האלו צריך גם לקנות אוכל ולעשות דברים בסיסיים. זה לפי ה-OECD

שכר ממוצע זה 9500

והשבוע, אחרי שסוף סוף התחלנו לקבל מהלמס דוח של השכר החציוני, מתברר שהשכר האמיתי שמשקף את מצבם של אנשים נורמאליים הוא 6500 שקלים

מה שהופך את זה ל-200 משכורות של אדם רגיל כדי לקנות דירה.

והמשכת להבטיח. שנה אחר שנה. 2011, שבועיים אחרי המחאה, עוד מסיבת עיתונאים שלך, ציטוט:

"מצוקת הדיור בישראל היא מצוקה אמיתית ולא מלאכותית. זה לא פברוק. מדובר בצעירים שמשתכרים היטב אך ידם אינה משגת לקנות דירה והם נאלצים לגור עם הוריהם. זיהיתי את הבעיה הזו עוד כשהייתי שר האוצר. יש לבנות עוד ועוד דירות. כדי שלכולם יהיו דירות נגישות במחיר מוזל. נפתח את השוק. נוסף 10,000 יחידות דיור חדשות לסטודנטים. נוסף 50,000 דירות בתוך שנה וחצי. נוסף קרקע לבנייה לאלפי יחידות דיור בשכירות מוזלת. אלו שינויים דרמטיים. נשלים שינויים ענקיים בחקיקה כבר בשבוע הבא."

כמה נאומים כאלה אנחנו שומעים שנים ממך אדוני ראש הממשלה, כמה הבטחות, כמה פעמים הבטחת שתוך שנה תפרק את הכוחות המרושעים והבירוקרטיים שמפריעים לך לחלק דירה לכל פועל (מעניין, כי ממשלות לפניך ידעו לבנות בהיקפי ענק עם כל החסמים שיש היום, עם המונופול הנוראי לטענתך שהוא בעצם המדינה עצמה).

כמה רפורמות פלא: הפרטת הקרקעות, רפורמת המרפסת, רפורמת הפרגולות, רפורמת התכנון, חוק הודלים, ועדת טרכטנברג עם הקריטריונים לדיוור בר השגה שנמוגה כלא הייתה, מסיבות עיתונאים דרמטיות עם פטישים ושאר גימיקים, קבינטים וועדות כמו חול ואין מה לאכול.

המינוי שלא היה ולא נברא של השר לשעבר משה כחלון ליו"ר מנהל מקרקעי ישראל ערב הבחירות, עוד מסיבת עיתונאים שבה הבטחת, ציטוט: "כחלון יוריד את מחירי הדיוור כמו שהוריד את מחירי הסלולאר"

בית זה כמו סלולאר?

לא ברור ההבדל בין ההשקעה העצומה ביותר שמשפחה עושה בימי חייה, משלמת עליה משכנתא חצי מהחיים, מורישה אותה לילדיה – אם יש לה מזל ויש לה מה להוריש

לבין מוצר צריכה, מכשיר סלולאר, שמתיישן כבר ברגע שאנחנו קונים אותו ואולי בכלל עוד שתי שניות יהיה גאדג'ט אחר שיחליף אותו?

בית זה סמרטפון? בית לא זורקים ומחליפים, לפחות בני התמותה שבינינו. מאכסימום, בדרמה כלכלית ומשפחתית מאוד מאוד גדולה, ורק בני המזל שבינינו מצליחים לשפר פעם או פעמיים בחיים.

הרי חוסר האפשרות לקנות דירה זה מרכיב דרמטי בחיים של בן אדם. דור שלם לא יכול לתכנן את העתיד שלו. והדבר הכי מקומם שאני שומעת לא פעם – כשסבתא שלי תלך לעולמה אולי נוכל למכור את הדירה שלה ולחלק ביננו. זה מכמיר לב, זה אנשים שאוהבים את הסבתא שלהם, אבל הם יודעים שזה הסיכוי היחידי שלהם.

הבעיה מתחילה באמונה העיוורת שכוחות השוק, היד הנעלמה, כבר יעשו את שלהם ויסדרו את ענייני הדיוור.

ובכן הם לא.

לא רק שלא הענקת לישראלים קורת גג, לקחת מהם. ואני לא רוצה להשתמש בבטוי חריף יותר.

השטף הבלתי פוסק של מלים חסרות תוכן, מסיבות עיתונאים, תוכניות גרנדיוזיות – רק הגבירו את חוסר האמון בכם, ועודדו אנשים להמשיך לקנות דירות ולהשתעבד למשכנתאות קטלניות, כי פשוט אף אחד כבר לא מאמין לכם שמחירי הדירות ירדו אי פעם.

אבא שלי היה פועל בניין, אז אני ממש יודעת איך בונים בית. יסודות, יציקות בטון וברזל, לבנה, מלט, ועוד לבנה, ועוד מלט. אין סטטוס בפייסבוק ואין מסיבת עיתונאים שבונים מהם בית. וכנראה לא צריך להיות בת של פועל בניין כדי להבין את זה.

והמחירים ממשיכים לטפס בפראות גם בממשלה הזאת, ואדוני ראש הממשלה – יש לה ממשיך – שר האוצר - נתניהו בעור לפיד עומד בראש "קבינט הדיוור", מפטפט את עצמו לדעת, סטטוסים בפייסבוק ודואג באופן פעיל לייקור הדירות.

שום ספין, כותרת, ועדה, הבטחה, נאום חגיגי/רגשני, מבט מצועף הם לא מתכונת לשנוי העובדה הבלתי נתפסת שהיכולת לזכות הבסיסית כל כך של קורת גג לראשנו פשוט מתפוגגת.

לפיד נבחר על אדי מחאת 2011 שבמרכזה היתה התביעה הכל כך פשוטה לבית.

אפילו פעולה אחת זעירה הוא לא עשה כדי לעמוד בהבטחותיו. כלום, אפס, נאדה. להיפך: הוא העלה את המע"מ על הדירות, שלל הטבות לרוכשים בפריפריה, ירד מהרעיון המקומם של "מס משפרי דיור" רק אחרי שנלחמנו בו, והטיל מיסים שהקטינו את ההכנסה הפנויה והרחיקו עוד יותר את חלום הדירה. ועוד בלון ריק הופרח: חברה ממשלתית חדשה שתטפל בבעיות הדיור. עם פרויקט ענק של 150,000 דירות להשכרה. מישהו שומע ומאמין לזה? חברה ממשלתית חדשה?! איך? מי? מה? מקור תקציבי? בשביל מה בדיוק? מי יבנה? מי ישכיר? איפה? תראו איזו חתיכת נייר עם תוכנית, משהו. הדבר היחיד שאנחנו יודעים על החברה המסתורית הזאת הוא מי יהיה המנכ"ל שלה, אורי שני.

ממשלת הכל דיבורים.

דיבורים כמו חול ואין מה לאכול.

אבל לא אצל כולכם הכל דיבורים. יש אצלכם שר אחד סופר אפקטיבי, מוכשר, מבצע, אצלו איכשהו כל החסמים נופלים. כל התוכניות יוצאות לפועל. שר הבינוי והשיכון מהבית היהודי אורי אריאל. אתמול הוא מפרסם מכרזים לתכנון 20 אלף יחידות דיור בשטחים

ואומר השר:

"לא מדובר בשיווק של יחידות דיור אלא בתכנון למלאי אפשר להשתמש בזה בעתיד, או שלא."
תאמינו לי, אני מכירה אותו ואת היכולות שלו: אין "או שלא". זה בשביל לבנות באמת.

בהתנחלויות.

בעיצומו של משבר קשה מול האמריקאים. בעיצומו של מה שהולך ומתברר למגינת ליבנו כהעמדת פנים של משא ומתן עם הפלסטינים. והתדרוכים מלשכת ראש הממשלה על ההודעה הזאת – שנתניהו רתח מזעם כשהוא שמע על תכנוני הבניה ב- e1, שהוא "מיהר לגנוז" את התוכניות של אורי אריאל, שהוא נדהם. שבכלל עכשו ישראל מרכזת את כל מאמציה באיום האיראני.

לא קונה את זה. לא כשבתוך החדר השרה לבני ונציגו של נתניהו, מולכו, מתקוטטים. לא כשקרי מגיע לכאן ומזהיר שסטטוס קוו הוא לא מתכון לשימור המצב אלא להסלמה קשה. לא כשהיועץ הפורש לבטחון לאומי יעקב עמידרור, שלא חשוד בשמאלנות, מזהיר שאם לא נחצוב תוצאה בשיחות האלה – צפוי לנו בידוד בינלאומי חמור עם השלכות כלכליות ואסטרטגיות.

חשוב לי לומר, אין ויכוח פוליטי בבית הזה על כך שאסור שלאיראן תהיה יכולת גרעינית. נדמה לי שכולנו ללא יוצא מן הכלל מביטים בחשש אל האופן שבו עלול להיראות ההסדר בין המעצמות ובין איראן.

באיזה אופן יצירת עימות אגרסיבי עם ארה"ב משרתת אותנו?

משחררים אסירים ומודיעים על גל בניה בהתנחלויות.

פותחים חזית משברית מול האמריקאים בסוגיה האיראנית, ומוציאים גם, בטיימינג מזעזע, כדי לשפוך עוד שמן על המדורה, מכרז ל 23 אלף יחידות בניה בשטחים.

מה אתם עושים? רוקדים על חבית אבק שריפה?
מה הטירוף הזה של מסלול התנגשות ראש בראש עם האמריקאים?

קחו את 23 אלף יחידות הבניה האלה, ותוציאו מכרזים לנגב, לגליל, לחדרה, לראשון לציון, לנתניה, לחיפה, לירוחם.

יש כל כך הרבה דברים טובים ויעילים שאפשר לעשות. למשל, תפסיקו לנהל מלחמה נגד ההתיישבות העובדת, שגזרתם עליה הקפאת בניה מוחלטת, כולל של יחידות דיור מתוכננות. ברמה הלאומית, לא הסקטוריאלי. רק שם יש פוטנציאל בנייה של עשרות אלפי יחידות דיור. קחו משהו ממה שחצבתם מהרווחים הקצובים, אחרי שעשו לנו טובה והמדינה קיבלה פרומיל ממה שמגיע לנו. תנו אותו לדיור בר השגה.

וכל זה - בלי להחריב את היחסים עם האמריקאים, בלי לחבל בכל סיכוי להסדר.

נגיד אדוני ראש הממשלה שבראש מעייניך איראן, באופן הכי אותנטי. כל היתר זניח.

נניח ששכחת את העובדה שאתה עצמך הצבת את סוגיית הדיור כסוגיית הדגל שלך עצמך.

בסדר. גם לשיטתך, אם תפסיק את המחול המיידאש הזה, את כפל הלשון, את המאמץ להוכיח תמיד שהם אשמים, ותפנה את כל המשאבים לאותו מס של ז'בוטינסקי - מעון - לבני אדם רגילים במקומות שיש בהם באמת צורך, כאב, ייאוש, בתוך שטחי הקו הירוק -

תאמין לי, גם בסוגיה האיראנית נהיה חזקים הרבה יותר.